En gij, als gij bidden wilt, dan stottert gij, maar .... de Geest bidt.

Of gij, als gij bidden wilt, dan praalt gij met woorden, maar .... de Geest bidt.

Hij volbrengt, wat van u gevraagd wordt, te bidden zonder ophouden.

En de Vader hoort dat lieflijk geluid.

Wat gij aan de Voorspraak daarbinnen te danken hebt?

Dat gij uit Christus' volheid ontvangt ook genade voor genade.

HEPP.

KERKELIJK LEVEN.

Mag met een verbeterde bijbelvertaling langer gedraald?

XVI.

Sinds de Synode van 1917, waarop de zaak van een herziening der Statenvertaling ter sprake kwam, is er veel veranderd.

Een groot deel van het voorbereidende werk, dat daar nodig werd geacht, is thans geleverd.

Het tekstonderzoek is thans op een rustpunt gekomen.

Andere vertalingen dreigen ook in onze kringen de Statenvertaling te verdringen.

Voorbeelden ter vergelijking van de STV. (= Statenvertaling) met nieuwe vertalingen, welke als voorbereidend werk voor een verbeterde vertaling kunnen dienen.

1. Uit de Psalmen. 2. Uit Jesaja. 3. Uit Jeremia. 4. Uit de Klaagliederen. 5. Uit Habakuk.

Groot was vaak het verschil tusschen Habakuk 3 in onze Stv. (= Statenvertaling) en in de nieuwe vertaling, welke wij aanhaalden.

Doch gelijk wij reeds deden uitkomen kenmerkt niet Habakuk in onzen Statenbijbel zich alleen door een veelszins gebrekkige vertaling.

Zoo goed als alle kleine profeten deelen in dat lot.

En om de reden, welke wij in het vorig nummer opgaven, de kleinste nog het meest.

Gelukkig zijn er al enkele van nauwkeurig exegetisch bewerkt. De vertalingen, daarbij gegeven, dienen zich als voorarbeid vanzelf aan.

Drie jaar geleden verscheen er een dissertatie van Dr C. J. Goslinga over de profetie van Nahum.

Terecht werd deze zeer geroemd.

Ook dit werk mag niet in predikantenbibliotheken verscholen blijven, maar behoort ter verbetering van onze vertaling benut.

Wij kiezen ook hieruit eenige stukken.

Wel had een onzer lezers gaarne gezien, dat wij Dr v. Katwijks vertaling van Habakuk in haar geheel hadden opgenomen, omdat zij, die geen Hebreeuwsch verstaan aan zulke dissertaties overigens niets hebben en juist de vertaling het waardevolle uitmaakt.

Maar daarmee zouden wij ons doel voorbijschieten.

Wij stellen ons in deze artikelen niet voor het materiaal, dat voor een verbeterde vertaling voorradig is, volledig uit te stallen.

Wij wenschen slechts proeven te bieden.

En wel zulke proeven, dat niemand met eenig recht zal kunnen staande houden: de kwestie van een verbeterde Stv. is niet urgent.

Of met den helaas veel gehanteerden „dooddoener": is nog niet rijp.

Och, dat zij, die altijd weer datzelfde deuntje „nog niet rijp" zingen, eens zóó rijp werden, dat ze begonnen te begrijpen, hoe die koekoek-één-zang hun, die met het gebod des Konings ernst maken, verdriet.

Dat zij met hun uit puur behoudzucht geboren, altijd en klakkeloos gebruikt „nog niet rijp" het echt reformatorische werk Gods in de kerk tegenstaan!

Als zij voor verbetering vatbaar zijn, willen wij proberen hen zóó met bewijzen te bezwaren, dat zij althans op dit punt hun tegenstand moeten opgeven.

In de vertaling van Dr Goslinga brengen wij hier een kleine wijziging aan.

Voor „Heere" heeft zij steeds „Jahweh".

Wetenschappelijk is dat in orde.

Maar het is het meerendeel onzer lezers wat onwennig.

Daarom vervangen wij „Jahweh" weer door „Heere".

Opdat dit geen struikelblok vorme.

Allereerst wordt dan naast de Stv. de vertaling van Dr Goslinga afgedrukt op Nahum 1:7—14.

7. De Heere is goed: Hij is ter sterkte in den dag der benauwdheid, en Hij kent hen, die op Hem betrouwen.	7. Goed is de Heere voor degenen die op Hem hopen; Een schuilplaats in den dag der benauwdheid, Hij kent ze, die in Hem hun toevlucht zoeken.
8. En met eenen doorgaanden vloed zal Hij haar plaats teniete maken, en duisternis zal Zijne vijanden vervolgen.	8. Maar met een voortrollenden stroom Zal hij verdelging brengen over haren zetel En Zijn vijanden jaagt Hij de duisternis in.
9. Wat denkt gijlieden tegen den Heere? Hij zal zelf eene volmaking maken; de benauwdheid zal niet tweemaal oprijzen.	9. Wat denkt gijlieden van den Heere? Verdelging brengt Hij te weeg Geen tweemaal verheft zich de benauwdheid.
10. Dewijl zij u elkander gevlochten zijn als doornen, en dronken zijn, gelijk zij plegen dronken te zijn, zoo worden zij volkomen verteerd, als een dorre stoppel.	10. Want — zijn ze ook als doornen doorelkengevlochten en overeenkomstig hun drinkgewoonten doordrenkt — verteerd worden zij volkomen, als het droge stroo.
11. Van u is een uitgegaan, die kwaad denkt tegen den Heere, een Belials raadsman.	11. Van u is uitgegaan één die kwaad beraamde tegen den Heere, een bedenker van goddeloosheid.
12. Alzoo zegt de Heere: zijn zij voorspoedig, en alzoo velen, alzoo zullen zij ook geschoren worden, en hij zal doorgaan; Ik heb u wel gedrukt, maar Ik zal u niet meer drukken;	12. Aldus spreekt de Heere: al zijn zij in volle kracht en groot in aantal, toch zullen ze alzóó weggemaaid worden en vergaan. Heb ik u vernederd, ik zal u niet meer vernederen,
13. Maar nu zal Ik zijn juk van u breken, en zal uwe banden verscheuren.	13. maar nu zal ik zijn over u uitgestrekten scepter verbreken, en uw banden zal ik verscheuren.
14. Doch tegen u heeft de Heere bevolen, dat er van uwen naam niemand meer gezaaid zal worden; uit het huis uws gods zal ik uitroeien de gesnedene en gegotene beelden; Ik zal u daar een graf maken, als gij zult veracht zijn geworden.	14. Doch tegen u verordineert de Heere: niet meer zal er gezaaid worden van uw naam, uit het huis uwer goden zal ik verdelgen de gesneden en gegoten beelden, ik zal uw graf bereiden, want gij zijt te licht bevonden.

Mogen wij ook hier op een paar plaatsen attent maken, waar de vertaling nog al uiteenloopt.

Volgens de Stv. is het *in* vers 8 de duisternis, welke de vijanden achtervolgt, maar volgens Dr Goslinga is het God, die de vijanden vervolgt en de duisternis in jaagt.

Natuurlijk is het verschil in beteekenis hier niet zoo heel groot.

De vertaling van vers 10 heeft het in duidelijkheid van de Stv. gewonnen.

In vs 11 is Belials raadsman vervangen door „bedenker van goddeloosheid". Dit geeft stellig verheldering in verband met het eerste lid van ditzelfde vers. Toch doet zich hier een moeilijkheid voor. Belial is hier vertaald, terwijl het in 1:15 onvertaald is gelaten. Hierop moet iets gevonden worden, opdat de vertaling zichzelf gelijk blijve.

In vs 12 hebben we weer een geval, waarin de Stv. voor den gewonen bijbellezer onverstaanbaar is. Men vrage eens iemand, hoe dit verklaard moet worden: „Alzoo zegt de Heere: Zijn zij voorspoedig en alzoo velen, alzoo zullen zij ook geschoren worden en hij zal doorgaan". De meeste bijbellezers zullen met een schouderophaling antwoorden. Maar leest men hun voor: „Aldus spreekt de Heere: al zijn zij in volle kracht en groot in aantal, toch zullen ze alzóó weggemaaid worden en vergaan", dan mogen sommigen met het „alzóó" nog eenige moeite hebben, als geheel genomen is de tekst opeens door de nieuwe vertaling in helder licht gezet.

Zonder belang zijn ook de veranderingen in vers 13 en 14 niet.

Vooral het slot van vers 14 „want gij zijt te licht bevonden" beveelt zich boven het „als gij zult veracht geworden zijn" der Stv. aan.

Nu doet zich echter een andere kwestie op, welke bij een verbeterde bijbelvertaling ook onder de oogen behoort te worden gezien.

De Stv. voegt aan het eerste hoofdstuk nog een vijftiende vers toe, terwijl Dr Goslinga met vers 14 eindigt en wat in de Stv. voorkomt als Hoofdstuk 1:15 maakt tot 2:1.

Hier handelt Dr Goslinga niet op eigen houtje, maar heeft hij de Hebreeuwsche tekstuitgave achter zich.

Gelijk men zal weten, komt in de oorspronkelijke Schrift de indeeling in hoofdstukken en verzen niet voor.

Die is eerst later aangebracht.

Maar ook daarbij deed zich meeningsverschil op.

Ofschoon er een tamelijk groote eenstemmigheid omtrent deze indeeling heerscht, zijn er toch ook hier varianten.

Welke indeeling de juiste is en of er misschien een gevonden kan worden, die nog korrekter is, zal bij een verbetering der bijbelvertaling een ernstig onderwerp van beraadslaging moeten uitmaken.

De indeeling moet natuurlijk zich richten naar den inhoud der Schrift zelf.

Neemt een profetie of een brief een andere wending, dan is dat de plaats om met een nieuw hoofdstuk te beginnen.

Het mag bekend geacht worden, dat tusschen Romeinen 7 en 8 de scheiding niet conform den gedachtegang van den apostel is en dat het einde van Handelingen 21 „en als er groote stilte geworden was, sprak hij hen aan in de Hebreeuwsche taal, zeggende:" niet bepaald een geschikt slot kan worden genoemd.

Zulke gevallen zijn er meer.

Ook in het onderhavige geval van Nahum, neemt met het woord van den profeet „Ziet op de bergen de voeten van hem, die het goede boodschapt", de profetie een geheel andere wending. Daarmee moet worden gerekend.

Waar wij echter thans hoofdstuk 2:1—10 in beide vertalingen met elkander vergelijken willen, zullen we, om geen verwarring te stichten, de verzennummering der Stv. behouden.

1. De verstrooier trekt tegen uw aangezicht op, bewaar de vesting, beziehtig den weg; sterk de lenden; versterk de kracht zeer;	1. Daar trekt de verdelger tegen u op: bewaak de vesting! zie uit op den weg! versterk de heupen! ontwikkel al uw kracht!
2. Want de Heere heeft de hoovaardij Jakobs afgewend, gelijk de hoovaardij Israëls; want de ledigmakers hebben ze ledig gemaakt, en zij hebben hunne wijnranken verdorven.	2. Want de Heere gaat herstellen de heerlijkheid van Jakob, gelijk de heerlijkheid van Israël; want roovers hebben hen beroofd en hun wingerdranken verwoest!
3. De schilden zijner helden zijn rood gemaakt; de kloeke mannen zijn scharlakenvervig; de wagens zijn in het vuur der fakkelen, ten dage als hij zich bereidt, en de spiesen worden geschud.	3. De schilden zijner helden zijn bloedrood, de dappere mannen zijn scharlakenkleurig, als een vuur is het metaal beslag der strijdwagens op den dag dat hij zich in slagorde stelt, en reeds worden de lansen gezwaaid.
4. De wagens razen door de wijken, zij loopen ginds en weder op de straten; hunne gedaanten zijn als der fakkelen; zij loopen door elkanden heenen als de bliksemen.	4. Langs de wegen razen de wagenen, ze vliegen in ijlende vaart over de vlakten, hun gedaante is als van fakkelen, als bliksemschichten zoo schieten zij voort.
5. Hij zal aan zijne voortreffelijken gedenken, doch zij zullen struikelen in hunne tochten; zij zullen haasten naar hunnen muur, als het beschutsel vaardig zal wezen.	5. Hij ziet vol vertrouwen op zijn edelen: zij struikelen in hun voortgaan; zij haasten zich naar den muur en .... opgericht is reeds het stormdak.
6. De poorten der rivieren zullen geopend worden, en het paleis zal versmelten.	6. De poorten der rivier ontsluiten zich en het paleis zinkt weg en vergaat(?).
7. En Huzab zal gevankelijk weggevoerd worden; men zal haar heeten voortgaan, en hare maagden zullen haar geleiden, als met eene stem der duiven, trommelende op hare harten.	7. Ontbloot wordt de hoog verhevene(?), en hare slavinnen klagen als met duivenstem, zich heftig staande op de borst.
8. Nineve is wel als een watervijver, van de dagen af dat zij geweest is, doch zij zullen vluchten. Staat, staat! zal men roepen, maar niemand zal omzien.	8. En Ninevé .... aan een waterkolk is zij gelijk, terwijl zij vluchten; Halt! halt! (zoo wordt geroepen) maar er is niemand, die omziet.
9. Rooft zilver, rooft goud: want er is geen einde des voorraads, der heerlijkheid van allerlei gewenschte vaten.	9. Rooft zilver! rooft goud! eindeloos is de voorraad, een rijkdom van allerlei kostbaarheden.
10. Zij is geledigd, ja uitgeledigd, uitgeput, en haar hart versmelt, en de knieën schudden, en in al de lenden is smart, en hun aller aangezichten betrekken, als een pot.	10. Ontbloting, beroovinq, vernieling! Harten vol wanhoop en knikkende knieen en krampen in alle lendenen en hun aller aangezichten van glans ontdaan.

Ook hierbij eenige aanteekeningen.

Allereerst: hoeveel levendiger is de nieuwe vertaling. Men ziet als het ware den strijd voor zich.

Het begint al met het eerste vers: daar trekt de verdelger tegen u op. Dat geeft onmiddellijk een aanschouwelijke voorstelling.

Hoeveel krachtiger is het Kommando: „zie uit op den weg" dan het „bezichtig den weg" der Stv.! Bij bezichtigen denkt men meer aan een museum, dan aan een stad, die dreigt ingesloten te worden. Hoeveel beter komt de aard van een bevel tot zijn recht door: „ontwikkel al uw kracht", dan door: „versterk de kracht zeer!"

Het tweede vers geeft een heel andere lezing. Daar spreekt de Stv. van de „hoovaardij" en de nieuwe vertaling van de „heerlijkheid" van Jakob. Zeker geen gering verschil. Ook heeft de Stv. het over „ledigmakers". Wat zijn dat? Hoe eenvoudig blijkt de verklaring uit de nieuwe vertaling. Het zijn „roovers".

Aanzienlijk is het verschil in het derde vers tusschen „de wagens zijn in het vuur der fakkelen" van de Stv. en „als een vuur is het metaalbeslag der strijdwagens". Hoeveel beter begrijpt men „reeds worden de lansen gezwaaid" dan „en de spiesen worden geschud".

Ook vers 4 biedt ruime stof tot vergelijking. „De wagens razen door de wijken", is vervangen door: „Langs de wegen razen de wagenen", „Zij loopen ginds en weder door de straten" door: „Zij vliegen in ijlende vaart over de vlakten". Dat geeft natuurlijk een heel ander aspekt. En ieder kan nagaan, dat de nieuwe vertaling een verbetering moet inhouden. Immers, dat strijdwagens door de smalle Oostersche straten razen en ginds en weder loopen, is wel uitgesloten! En ten spijt van zekeren wijlen Ds de Graaf, een zeer populair predikant uit de Hervormde Kerk, die toen de kommandant van de schutterij vroeg, hoe hij zijn troep vond, ten antwoord gaf: „Nahum 2:4", zal „zij loopen door elkander henen als de bliksemen", wel verbeterd moeten worden tot „als bliksemschichten, zoo schieten zij voort".

In vers 5 wordt het matte „Hij zal aan zijn voortreffelijken gedenken" verlevendigd tot „Hij ziet vol vertrouwen op zijn edelen". Ook aan het eind van dit vers vindt men iets dergelijks. „Als het beschutsel vaardig zal wezen", „wordt in den trant der voorstelling overgebracht door „en ... opgericht is reeds het stormdak".

In vers 6 plaatst Dr Goslinga een vraagteeken ten bewijze, dat hij van die vertaling niet zeker is.

Ook hieraan mag wel even aandacht worden verleend.

Wanneer de Statenvertalers niet zeker waren van hun zaak, maakten zij daarvan eerlijk melding aan den kant. Toen er echter bijbels werden uitgegeven zonder kantteekeningen, de zoogenaamde tekstbijbels, zooals wij die tegenwoordig doorgaans gebruiken, werd daardoor bij velen de meening gewekt, alsof de Statenvertaling op alle punten volkomen vaststaat. Dat heeft niet weinigen tot een